

Inhoud

Eilandgasten

7

De avondboot

211

Laatste seizoen

413

Eilandgasten

Het wordt hoog tijd dat ik afsluit. Als ze de middagboot genomen hebben kunnen ze binnen een halfuur hier zijn. Het is me een keer gebeurd dat ik net helemaal zweterig en voldaan de deur achter me had dichtgetrokken, de sleutel onder de mat gelegd, toen ik ze zag staan, naast een bolderkar met bagage en kinderen, onder aan het schelpenpadje. De teleurstelling op hun gezichten. Sindsdien weet ik dat ik onzichtbaar moet blijven. Als ze mij hier aantreffen is het huis minder van hen, en als het huis niet van hen wordt, worden het geen gelukkige dagen. Ook al weten de mensen dat ze dit huis huren voor een week, of twee weken of een maand misschien zelfs, ze moeten kunnen doen alsof het van hen is. Mij zou dat geen moeite kosten. Van alle huizen die ik heb schoongemaakt, is Duinroos me het liefst. Torenzicht, Kiekendief, Jojanneke en D'instuif heb ik in de loop der jaren afgestoten. Mooie huisjes, daar niet van, met tegels en zeil op de vloeren, heel wat makkelijker in het onderhoud dan Duinroos, maar het werd me te veel, ik moest kiezen.

Voor de grote schoonmaak aan het begin van het seizoen trek ik anderhalve dag uit, de was niet meegerekend. Maar hoeveel tijd ik ook neem, het eindigt er toch mee dat ik me moet haasten. Dekens, moltons en gordijnen was ik aan het eind van het seizoen, en aan het begin strijk ik de gordijnen, maar mij ontgaat ook wel eens wat. Op het laatste moment ontdek ik dan weer

dat er een paar steken loszitten in de zoom van het gele gordijn van de ouderslaapkamer. Daar moet ik iets aan doen, want ik weet precies hoe het gaat: de kinderen kruipen 's ochtends bij hun ouders op bed, rukken de gordijnen open en voor je het weet hangt de hele zoom eruit.

Goed dat ik gisteren alle ramen en deuren, van de grote openslaande deuren tot het doorgeefluikje en de dakramen aan toe, tegen elkaar heb opengezet om de winterslaaplucht eruit te laten waaien. Vandaag regent het om de haverklap. Tussen twee buien door heb ik de kokosmat buiten gelegd want die ruikt wat muf, en nog maar eens een keer de houten vloer gezogen. Dat had ik gisteren ook al gedaan en aan het eind van het vorige seizoen natuurlijk, maar uit die brede kieren tussen de planken blijft zand komen. Ik zou wel eens willen weten hoeveel kilo ik er in de loop der jaren uitgezogen heb. Ze zijn dit jaar het strand aan het ophogen, en overal liggen buizen zo dik als boomstammen, maar een rechtstreekse verbinding met mijn stofzuigerslang was ook een oplossing geweest.

Die kokosmat zou eigenlijk vervangen moeten worden. Een bruin-oranje streep, die mat moet nu wel haast dertig jaar oud zijn, uit de jaren zestig toen bruin en oranje mode was, hoewel ik me niet kan voorstellen dat meneer Duinroos hem om die reden gekocht heeft. Met wat mode is hoef ik bij hem niet aan te komen. Hij heeft niet eens telefoon. Ik heb hem geschreven dat de mat in de woonkamer aan vervanging toe is, en of hij een nieuwe wil opsturen of geld overmaken zodat ik in Harlingen iets aardigs kan uitzoeken, maar daar heb ik nog niets op gehoord. Ook niet op de brief dat de televisie al zolang ik me kan heugen kapot is.

Om de winter te verdrijven heb ik op de tafel en in

de vensterbank wat dennenappels neergelegd, maar ik ben hier vandaag al weer zo lang dat ik niet meer weet hoe het ruikt. Ja, ik hoor de boot al heel in de verte. Als ik de boot hoor terwijl ik hier nog ben voel ik me net Assepoes op het bal. Was de koelkast nou dicht? Heb ik een nieuwe wc-rol in de houder gehangen, ligt er een doos lucifers bij het blikje naast het fornuis? Is de radio uit? Nog een keer door het huis, rustig, eerst worden de bagagekarren van de boot gereden, dan pas mogen de passagiers er af.

Zo... Als ze een taxi nemen kunnen ze hier ieder moment zijn. Ik moet ervandoor, maar het valt me niet licht, want het is voorlopig voor het laatst dat ik de boel op mijn gemak kan nalopen. Er staan schoonmaakspullen in het gootsteenkastje, over de rand van de emmer hangt een nieuwe dweil, twee keer gewassen anders neemt hij geen vocht op en krijgt de dweil de schuld als de vloer niet schoon wordt. 'De gasten dienen het huis schoon achter te laten' – zo staat het in de huurbrief, en ook op het papier naast de geiser in de keuken. Ik word alleen betaald voor de grote schoonmaak aan het begin en het eind van het seizoen, mag kleine aanschaffen doen 'mits noodzakelijk', en in principe hoef ik hier de hele zomer niet meer te komen. Maar er is ook nooit gezegd dat ik tussendoor niet eens een kijkje mag nemen. Dat mag best.

Het boek, het gastenboek, waar zal ik het nu eens neerleggen? Op de eettafel is te opdringerig, op de lage tafel te veel alsof het daar maar voor de sier ligt. Op het boekenplankje zal het mensen die nooit lezen misschien niet eens opvallen. Ik wil dat ze het zien. Ik vind het zo treurig als ze er niks in schrijven. Als ze het, zodra ze uitgepakt hebben en wat rondkijken zien liggen, denken ze later bij bepaalde gebeurtenissen misschien:

ah, dat zou nou leuk zijn voor het gastenboek. En dan maar hopen dat ze er de dag voor hun vertrek aan denken en zich er niet op het laatste moment met een paar zinnen van afmaken. Dat het weer zo stralend was, of juist niet 'maar dat mocht de pret niet drukken'. Welke pret? denk ik wanneer ik zoiets lees. Waarom zijn die mensen naar het eiland gekomen? Aan het servies te oordelen dat er hier in een paar maanden doorheen gaat, wordt er nogal eens wat afgereageerd. Soms zou ik willen dat ik dit huis niet alleen schoonhield, maar dat mijn armen de muren waren, mijn ogen de ramen. Dat ik kon zien en horen wat Duinroos meemaakt.

Hier, op het hoekbankje leg ik het. Als de zon ondergaat en het is te koud om nog even naar het strand te gaan, zitten de gasten hier, denk ik. Als ik hier woonde, zou ik 's avonds op dit bankje willen zitten. Je kijkt de hele Badweg af, tot aan het laatste duin voor de zee. Het is de mooiste plek, met die struiken die tegen het huis opkruipen. Als de duinroos in mei bloeit, zit je hier midden tussen de bloemen. Ja, hier leg ik het neer. Hier ligt het alsof het er altijd gelegen heeft. En het veertje dat ik vanochtend bij de bosrand gevonden heb leg ik bij een nieuwe bladzij, zodat het voor de eerste gasten van dit jaar op de juiste plek openvalt.

I

Een klein vierkant huis, betimmerd met zwart geteerde planken. Uitbouwttjes, als brede heupen, naar beide kanten. Of het kamers waren of een keuken of schuurtje, kon ze op de foto niet zien. Op de benedenverdieping grote, openslaande deuren die uitkwamen op een met wit houtwerk omheind terras. Daar zou Floris kunnen spelen, op een deken in de zon. Vlak onder het oranje pannendak was nog een klein raampje, en in de driehoek tussen raam en daklijst een smal wit bord met zwarte letters: Duinroos moest daar staan. Chiel was op een avond, een week of vijf geleden, met een gids met vakantiehuizen thuisgekomen, had hem open op haar schoot gelegd. 'Kijk, dit huisje heb ik voor een week kunnen huren.' Het huis had iets stevigs, duidelijk, zag ze meteen, alles wat zij de laatste tijd niet was. Ze hoopte dat de planken nog naar teer roken, teer bracht haar altijd in een ademteug terug naar de zomers uit haar kinderjaren, naar de kades waar ze met haar vader naar vissersboten ging kijken.

Dana had de foto van Duinroos in haar geheugen geprent, maar nu ze ernaartoe reden regende het zo hard dat ze door de ramen van de bus alleen maar contouren zag, er viel niet veel te herkennen. Als Chiel met haar had overlegd in plaats van haar te overvallen, had ze misschien toch voor een vakantie in een warm land gekozen, voor een eiland met een exotische naam waar je in april al in bikini kon rondlopen.

Ze stopten bij een kampeerterrein dat Stortemelk heette, niemand stapte uit, het was nog veel te koud om te kamperen. Rare naam, Stortemelk, deed haar denken aan de straaltjes die spontaan uit haar borsten gevloeid waren toen ze na zes maanden was opgehouden met voeden. Ze was nog nooit op Vlieland geweest, had geen idee hoe ver Duinroos van de haven lag, of ze er bijna waren, al voorbij waren zelfs, als de chauffeur vergeten was hen te waarschuwen. Dan moesten ze dadelijk ook nog een heel eind teruglopen, door de stromende regen met Floris en al die bagage, alleen al een reusachtige tas met lakens. Alsof ze niet al genoeg te sjouwen hadden. Floris was de hele reis, twee uur in de auto en anderhalf uur op de boot, klaarwakker geweest, maar nu sliep hij met zijn hoofd tegen zijn vaders borst. In slaap was hij twee keer zo zwaar. Waarom hadden ze ook geen taxi genomen, dan waren ze er nu al lang en breed. Ze stootte Chiel aan.

‘Weet jij waar we eruit moeten?’

‘Nee, maar de chauffeur waarschuwt wel.’

Ze wist niet of het kwam door de busrit, ze zat haast nooit in een bus, of door het getuur met haar neus tegen het raam, maar ze herinnerde zich ineens scherp hoe het was om vroeger van een schoolreisje terug te keren: de onrust als ze niet meteen haar moeder zag tussen de wachtende ouders. Een onrust die nog versterkt werd doordat ze misselijk was van vermoeidheid en te veel snoep. Wanneer hun blikken elkaar vonden, bleek haar moeder haar allang gezien te hebben in die bus vol opgewonden kinderen, dat zag Dana aan hoe haar moeder naar haar keek, hoe ze zwaaide. Sommige moeders stonden alleen maar te kletsen, die letten helemaal niet op. Misschien herkent het huis ons wel, dacht ze, het staat tenslotte hoog op een duin, mis-

schien heeft het huis ons allang zien aankomen.

De bus minderde vaart, Dana veegde over het beslagen raam, en keek ingespannen naar de huizen in de duinenrij aan haar rechterkant. 'Kiekendief, Rommelpot, Marianna, Suzanna, Veronica,' zei de chauffeur, en zette de bus langs de kant van de weg. Onwillekeurig keek ze naar Chiel of hij bij het horen van een van die vrouwenamen reageerde, maar hij vertrok geen spier, zijn kin rustte nog steeds op het hoofd van Floris. Het geluid waarmee de deuren opengingen leek op een diepe zucht, alsof de bus haar gedachten raadde. Ze had Chiel nooit gevraagd hoe ze heette, die vrouw in Berlijn. Met opzet niet. Hij had haar verteld dat ze oorspronkelijk uit Oost-Berlijn kwam, in de DDR was opgegroeid en dat ze tolk was. Meer wilde Dana niet weten. Als zijn bedrog een naam had, was het moeilijker te vergeten. Stel dat het een veel voorkomende naam was als Eva of Marianne, dan zou ze er iedere keer wanneer die naam viel weer aan herinnerd worden. Ze werd er al vaak genoeg aan herinnerd. Wanneer iemand zei dat hij naar een congres ging bijvoorbeeld. Congres was sinds Berlijn een woord zoals bordeel, en sauna.

Een echtpaar met een tweeling van een jaar of vijf stapte uit. De vrouw eerst met de kinderen, de man gaf haar gehaast hun koffers aan terwijl hij zo nu en dan schichtig naar de chauffeur keek alsof hij bang was dat de bus al weg zou rijden. Dana lette op of er niet per ongeluk een tas van hen werd uitgeladen. Floris kon niet naar bed zonder zijn slaaplap, een gescheurde blauw-grijs geruite theedoek, zijn tas was onmisbaar. Terwijl ze in haar hoofd naging wat in welke tas zat, wist ze ineens weer wat ze vergeten was: een dik boek waar ze al weken in had willen beginnen. Maar waar het lag, kon ze niet bedenken.

Alle koffers en tassen van het paar met de tweeling stonden langs de kant van de weg. De man knikte naar de chauffeur, veegde het zweet van zijn voorhoofd en zwaaide ook opgelucht naar hen. Dana knikte afwezig. *Het oneindige verhaal*, zo heette het boek. Ze had het van haar vader gekregen voor haar dertigste verjaardag. Of het iets voor haar was, wist ze niet, ze had er nog maar een paar bladzijden in gelezen, maar het gebaar had haar ontroerd. Meestal kocht haar moeder de cadeaus voor de kinderen, en ook stuurde hij wel eens zijn secretaresse op pad, maar dit boek had hij zelf uitgekozen. 'Het schijnt voor volwassenen en kinderen te zijn,' had hij gezegd, en omdat ze nu moeder was...

De bus maakte een scherpe bocht en vanzelf ging haar blik naar de andere kant van het gangpad. Chiel had zijn nog vrije hand al om Floris heen gelegd. Sinds Berlijn ontfermde hij zich voortdurend over hem. Dat was al meteen begonnen bij hun weerzien op Schiphol. Alsof hij via hun kind bij haar terug probeerde te komen, door hardnekkig te vaderen ook weer helemaal haar man zou worden. Floris merkte niets van de bocht, de hand, of de blikken die er over zijn hoofd gewisseld werden. Soms kon je je been niet strekken of hij schrok al wakker, andere keren kon je bij wijze van spreken gerust met hem in de achtbaan gaan zitten. De motor die gierend onder zijn slaapkamerraam door reed, hoorde hij niet, maar toen zij op een avond in bad een huilbui kreeg, klonk even later als een echo uit de kinderkamer ook zijn gehuil. Chiel had hem uit bed gehaald, en was met het huilende kind op de rand van het bad bij zijn huilende vrouw gaan zitten, niet wetend waar hij beginnen moest met troosten. Ze had vlug een washand over haar gezicht gelegd. 'Mama pijn?' 'Nee, mama verkouden.'